

Národohospodářský význam patentových sporů.

Dr. Jiří Reichert (Praha).

Hodnotu vynálezu nelze nikdy předem přesně určit. Soudy velmi často při projednávání pozůstalosti dotazují se Patentního úřadu na hodnotu patentu resp. vynálezu přihlášeného k patentování. Ale patentní zákon v § 55 posl. odst. přímo zakazuje posuzování hodnoty přihlášeného vynálezu. Jen znalec přibližně posoudí hodnotu vynálezu a tato může se i podle okolností měnit. Dlužno počítati se vzrůstem či poklesem odbytu, se vznikem dokonalejších vynálezů.

Teprve ve sporech vynikne skutečná hodnota. O jak vysoké sumy se jedná, nejlépe jest viděti na sporech, jež právě se projednávají nebo které se teprve budou projednávati. Předmětem jsou patenty na zařízení pro zvukový film. Mluví se o velikém sporu, jehož cílem je dosažení nucené licence. Hodnota tohoto sporu daleka přesahuje cenu 100 milionů Kč (srv. Prager Börsen-Courier č. 400 z r. 1931).

Naše republika má asi 1800 biografů, z nichž dosud zařízeno pro mluvicí film teprve 160. Jen polovina byla provedena čsl. firmami. Druhou polovinu tvoří aparáty cizozemských firem »Tobis-Klangfilm« a »Western Electric«. Nyní se jedná o zbývajících asi 1600 biografů. Kdyby se jednalo jen o 1000 biografů a cena jednoho zařízení by stála toliko 100.000 Kč, byl by zde obchod za 100 milionů Kč.

Patenty, o něž se jedná, náležejí velké německé firmě Siemens-Halske. Tato zřídila na výrobu zařízení pro zvukové filmy firmu, jež se nazývá »Tobis-Klangfilm«.

Firma »Siemens-Halske« jako majitelka výše zmíněných patentů (č. 7219, I. přídatkového patentu č. 7220 a II. přídatkového patentu č. 7574 a j.) vedla v srpnu r. 1929 prvé spory proti firmě Western Electric. V Paříži pak došlo k narovnání, podle něhož se Western-Electric zřekla obchodů v Československu.

Na podzim r. 1930 podala holandská firma »Philips« žalobu na zrušení dvou patentů náležejících firmě Siemens-Halske. Tato žaloba, při níž namítáno je veliké množství předuvedené literatury, nebyla dosud definitivně vyřízena. Tvrdí se, že ve věci bylo učiněno v Berlíně již narovnání, podle něhož firma »Philips« obdržela licenci.

Firma Siemens-(Tobis) žaluje i čsl. výrobce a dokonce majitele biografů, ježto jejich přístroje zasahují do obou dříve již zmíněných patentů (na uzemnění a obklopení kovovými obaly). Dovolává se přitom ustanovení § 8, § 95 a § 97 pat. zák., předpokládajíc, že porušení (jejích patentů) spácháno bylo vědomě a stihá je žalobou trestní. Podle tohoto § porušení v ě d o m ě spáchané zakládá přečin a vinníci mají býti potrestáni sborovými soudy I. instance, jimž přikázány jsou trestní věci, peněžitou pokutou od 1000 Kč do 4000 Kč nebo vězením od tří měsíců až do jednoho roku, s čímž může býti spojena peněžitá pokuta až do 4000 Kč. Tato ustanovení patentního zákona nevylučují, aby bylo zároveň použito přísnějších ustanovení obecného trestního zákoníka, zejména ustanovení o podvodu.

Nejhůře postihlo by majitele biografů zabavení jednotlivých aparátů, což by byl podle ustanovení § 100 pat. zák. následek odsouzení a biografy bylo by nutno na nějaký čas zavřítí.

Firma Siemens dříve než přikročila k žalobám, upozornila jednotlivé výrobce i majitele biografů na porušování jejich patentů. Výstraha platila především firmě »Dr. Ing. Löwenstein« v Praze. Tato uzavřela před několika lety smlouvu s firmou »Krešl a spol.«, jež má výlučnou licenci od firmy »Telefunken«, patřící rovněž firmě »Siemens s A. E. G.« — »Telefunken« již na podkladě svojí zakládací smlouvy má právo využití všech patentů firmy »Siemens« k účelům radia. Ale »Löwenstein« uzavřel s firmou »Krešl a spol.« licenční smlouvu, takže se zákaz na něho nevztahuje. (Firma »Dr. Löwenstein a Ing. Lederer« tvoří dohromady firmu »Belcanto«.) Jest nutno vyšetřiti, zda firma »Krešl a spol.« byla oprávněna licenci dále převésti. Podle zákona může býti licence převedena jen se závodem (není-li zde svolení majitele patentu), jinak jen s jeho svolením (§ 22 pat. zák.).

Skupina, vytvořená kolem »Tobis-Klangfilm«, chce si podržeti svoje monopolní postavení, následek čehož je právě chystaný veliký spor.

Zatím sdružilo se několik čsl. výrobců, mezi jinými »Prago-Radio«, »Belcanto«, »Photo-Electric« »Photo-Ton-Košař« a vedou spor proti firmě »Tobis-Klangfilm«.

Výroba přístrojů na předvádění mluvících filmů není podle dnešního stavu techniky již tak nesnadná. Výrobní náklady jsou asi 40.000 Kč, u luxusních přístrojů s rezervním zařízením asi 55 tisíc Kč.

Přístroje domácích firem o 15 Watech prodávají se za 140 tisíc Kč, aparát firmy Tobis o 10 Watech stojí 250 tisíc Kč a o 30 Watech přes 300 tisíc Kč. Ohromné výdělky jsou z uvedených číslic zřejmy.

Nyní žádá právě vytvořený svaz domácích firem, který zajistil si podporu říšského svazu majitelů biografů, o udělení

nucené licence k patentům patřícím firmě Siemens-Halske. Majitelé biografů hodlají tak dosáti levnějšího nákupního pramene.

Podle ustanovení § 21 odst. 3. pat. zák. jest dovoleno jiným osobám používati vynálezu, je-li toho třeba ve veřejném zájmu. Každý je oprávněn po uplynutí tří let ode dne, kdy udělený patent byl v »Patentním věstníku« vyhlášen, žádati po průkazu své osobní věrohodnosti od majitele patentu, aby mu dovolil používání vynálezu pro svůj závod.

Jestliže v těchto případech odepře majitel patentu licenci, rozhodne o podané žádosti patentní úřad a propůjčí-li licenci, ustanoví náhradu, kterou jest nutno složiti, jakož i ostatní podmínky užívání, přihlížeje k povaze vynálezů a k okolnostem případu (odst. 4.).

Jde-li o rozhodnutí, aby licence byla propůjčena ve veřejném zájmu, vyslechne Patentní úřad o tom, zda tu jest veřejný zájem mínění zúčastněných ministerstev a položí mínění toto za základ svého vlastního rozhodnutí.

Žadatelé dovolávají se vedle veřejného zájmu ještě zájmu sociálního (větší zaměstnanost domácího dělnictva, ušetření na valutárním rozdílu a snížení importu).

O výsledek tohoto obrovitého sporu, majícího i veliký význam národohospodářský, jeví se již dnes v denních listech i ve veřejnosti zájem. Vedle tohoto sporu, jdoucího do milionů, je zde ještě celá řada t. zv. návrhů určovacíh (§ 111 pat. zák.), podaných různými výrobci i obchodníky, že jejich přístroje nespadají pod uvedené patenty.

Zmena ústavy v Poľsku.

JUC. M. Č e k o v s k ý (Bratislava).

Jednou z najdôležitejších otázok verejnoprávných dnešného Poľska je nesporne otázka zmeny štátnej ústavy. Hneď od 17. marca 1921, kedy bola vyhlásená, poľská konštitúcia stala sa predmetom čulých debát v parlamente, tlači a kluboch vedecko-právnych. Mnohé hlasy vytýkali vady a nedostatky novej ústavy a poukazovali na nútnosť jej opravy. Ústava skutočne v svojich základných ustanoveniach nevyhovovala dokonale svojmu účelu, lebo nekladla pevných základov štátnej organizácii a nezaručovala štátu jeho šťastný vývoj po všetch stránkach. Túto skutočnosť plne dokázal sám život. Vo verejnopolitickom živote poľskom skoro zavládla veľká rozháranosť pomerov, ktorá každým rokom sa stupňovala tou mierou, že všetkým dobre smýšľajúcim občanom ťažko bolo sa dívať na ten nezdravý stav vecí. Sejm vybavený skoro suverennou mocou, súc bez stálej väčšiny, stal sa skoro javiskom úrputných bojov jednotlivých politických strán medzi